

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/205878>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-27 and may be subject to change.

TOOLBOX DIVERSITEIT IN ONDERWIJS

Auteurs en Contact:

De Toolbox Diversiteit in Onderwijs is ontwikkeld door: **Kathrine van den Bogert, Elke Linders** en **Nicole Sanches** van de afdeling Culturele Antropologie van de Universiteit Utrecht.

Wij hebben daarbij ondersteuning gekregen van **Nathalie Veenendaal** (Onderwijsadvies en Training, Universiteit Utrecht) en **Jasper Albinus** (student-assistent sept. 2017-feb. 2018).

De Toolbox is gefinancierd door het Utrechts Stimuleringsfonds Onderwijs van de Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht.

Voor vragen en suggesties kunt u ons een email sturen:

toolboxdiversity@gmail.com

Welkom

In deze toolbox vindt u verschillende tools om diversiteit in uw onderwijspraktijken als docent in het hoger onderwijs te includeren. Het biedt praktische oefeningen die u uw studenten kunt opgeven, maar ook zelf kunt gebruiken. Deze oefeningen focussen op bewustwording en reflectie op eigen identiteiten en positioneringen, het kritisch gebruiken van literatuur, en dialogen in het onderwijs/in werkgroepen.

Hoewel de tools specifiek ontwikkeld zijn voor docenten aan de universiteit, zijn ook studenten en andere onderwijsprofessionals welkom om gebruik te maken van de tools. Het overkoepelende doel is om een inclusieve omgeving te creëren voor studenten en docenten van alle achtergronden.

De volledige Nederlandse en Engelse versies van de Toolbox zijn hier gepubliceerd: <https://cat-database.sites.uu.nl/toolboxdiversity>

Visie Statement- februari 2019

Introductie

Van september 2017 tot februari 2019 is het project 'Toolbox diversiteit in onderwijs' uitgevoerd op de afdeling Culturele Antropologie. Het doel van dit project was het ontwikkelen van een toolbox voor docenten in het academisch onderwijs, met handvaten om diversiteit op een vernieuwende en concrete manier in ons onderwijs te integreren. Het uiteindelijke doel is om een meer inclusieve omgeving te creëren waarin studenten met diverse achtergronden en posities zich thuis voelen en zich herkennen. Aan het begin van het project hebben we een kleinschalig kwalitatief onderzoek op het departement uitgevoerd, waarin studenten en *staff* hun ervaringen met en visies op diversiteit in het onderwijs op de afdeling hebben gedeeld. Daarnaast hebben we een literatuurstudie gedaan waarin we bestaande praktische initiatieven met betrekking tot diversiteit in onderwijs hebben bestudeerd. In september 2018 hebben we een pilot uitgevoerd waarin de verschillende tools zijn geïmplementeerd in verschillende cursussen van de afdeling Culturele Antropologie. Naast het ontwikkelen van de Toolbox, hebben we (gevraagd en ongevraagd) advies gegeven met betrekking tot het onderwerp diversiteit in het proces van het her-ontwikkelen van het bachelor programma op de afdeling. In dit visie document delen we onze onderzoeksresultaten, onze benadering van diversiteit, en de inhoud van de Toolbox.

Diversiteit Conceptualiseren

Diversiteit is recentelijk een "*buzzword*" geworden, en een verzamelterm om te verwijzen naar vraagstukken van internationalisering, gendergelijkheid, etnische en religieuze discriminatie en validiteit. Het gebruik van het concept 'diversiteit' op al deze verschillende manieren, maakt het moeilijk om een definitie te formuleren. Daarnaast schuilt in het populaire gebruik van het begrip diversiteit het gevaar dat dit wordt gereduceerd tot een vraagstuk over 'quota' voor vrouwen of internationale *staff* en studenten, zonder het bevragen van het bestaande dominante canon en de dominante praktijken in onderwijs. De conceptualisering van diversiteit in onderwijs die wij voorstellen gaat verder dan deze populaire betekenissen en is gefocust op de vraag over wiens kennis we produceren, vanuit welk perspectief, en voor wie deze kennis is bedoeld. We streven naar een meer

gelijke positie van verschillende soorten kennis en epistemologie in ons onderwijs, omdat we zien dat op dit moment bepaalde (witte, Westerse, seculiere) perspectieven dominant zijn en aan andere perspectieven voorbij wordt gegaan. We zien de universiteit als een plaats waar verschillende personen, verschillende geschiedenissen, en verschillende contexten met elkaar verbonden worden en samen kennis produceren. Op deze manier omvat diversiteit in onderwijs, voor ons, een kritische reflectie op de machtsrelaties die inherent zijn in de praktijken van kennisproductie en disseminatie.

Antropologie en Diversiteit

Ondanks dat diversiteit nu een *buzzword* is geworden, heeft de notie van diversiteit altijd een centrale rol gespeeld in de Sociale Wetenschappen en het vakgebied Antropologie in het bijzonder. Het idee dat Antropologie "vanzelfsprekend" divers zou zijn kwam terug in sommige interviews die we hielden. Dit wijst volgens ons op een paradox. Enerzijds is diversiteit de kern van het vakgebied Antropologie: dit gaat over de studie van menselijke, sociale, en culturele diversiteit. Echter, deze "vanzelfsprekendheid" van diversiteit in antropologie heeft ook het conceptualiseren van diversiteit in relatie tot kennisproductie en macht in de weg gestaan. Diversiteit in antropologie wordt nog veelal gelokaliseerd in de "ander": antropologen bestuderen de diversiteit van de "culturele ander" (bijvoorbeeld de "savage", de "derde wereld", minderheden), en als het gevolg daarvan wordt de vraag van (het gebrek aan) diversiteit in het produceren van die kennis, de antropoloog, niet (voldoende) besproken.

Benaderingen van Diversiteit

Drie theoretische perspectieven vormen onze benadering van diversiteit:

- We zien *unlearning* als een manier om te reflecteren op bestaande gebruiken, *biases*, en aannames in (antropologisch, academisch) denken. Het startpunt van *unlearning* is dat om in staat te zijn om met verschillende en meer diverse epistemologische perspectieven te werken, het nodig is om eerst dominante 'waarheden', perspectieven, aannames en privileges, die

het (h)erkennen van niet-dominante perspectieven als kennis, te laten varen (gebaseerd op Spivak 1993)¹.

- *Decoloniality* is een perspectief om te begrijpen hoe de productie van academische kennis beïnvloed is door onze koloniale geschiedenis en haar voortdurende *legacy*/consequenties. Het strijdt tegen de bestendiging van perspectieven en machtsrelaties die het product zijn van koloniale en imperialistische houdingen van wetenschapsinstituten. Het produceert daarentegen kennis en onderwijs wat sociale en duurzame rechtvaardigheid creëert (Wekker et al. 2016: 3, 10).² *Dekoloniseren* is de (dagelijkse en voortdurende) praktijk die hoort bij een dekoloniaal perspectief.
- *Intersectionaliteit* (ook wel *kruispuntdenken*) betekent dat diversiteit nooit alleen over een aspect van verschil (gender, ras/ethniciteit, etc.) gaat. Verschillende vormen van discriminatie versterken elkaar en moeten begrepen worden in relatie tot elkaar. Bijvoorbeeld, ervaringen van gender zijn altijd verbonden met iemands etnische en seksuele achtergronden. Er moet dus altijd gekeken worden naar verschillende sociale positioneringen (Wekker et al. 2016: 10-11; Crenshaw 1989).³

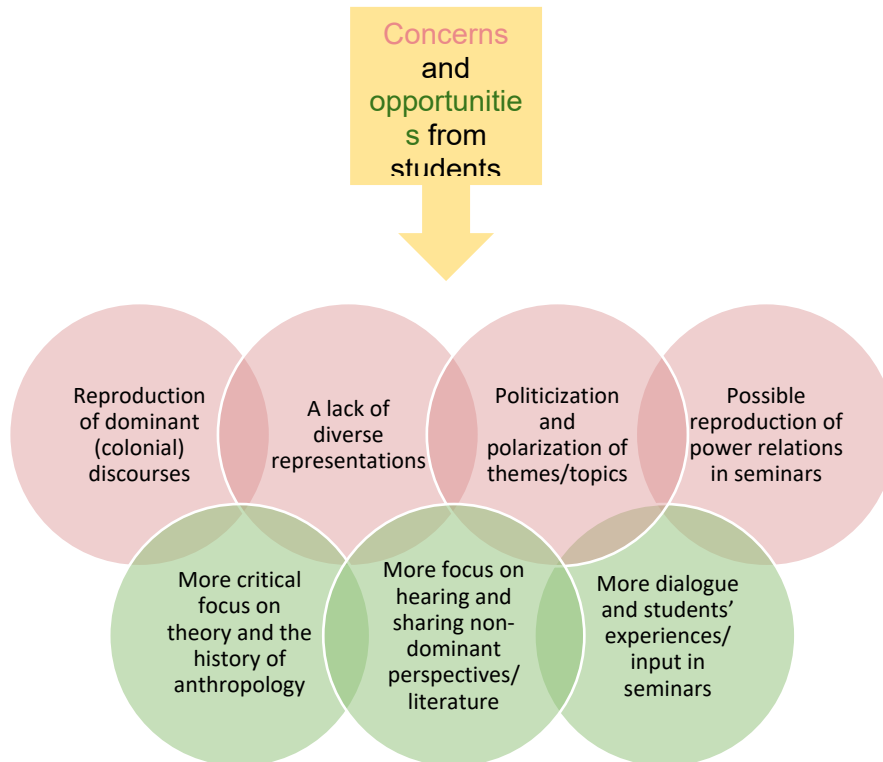
¹ Danus, Sara, Stefan Jonsson and Gayatri Chakravorty Spivak (1993). "An interview with Gayatri Chakravorty Spivak." *boundary 2* 20(2): pp. 24-50.

² Wekker, Gloria, Marieke Sloomman, Rosalba Icaza, Hans Jansen and Rolando Vázquez (2016). *Let's Do Diversity. Report of the Diversity Commission University of Amsterdam*.

³ Crenshaw, Kimberlé (1989). "Demarginalizing the intersection of race and sex: A Black feminist critique of antidiscrimination doctrine, feminist theory and antiracist politics." *University of Chicago Legal Forum, special issue: Feminism in the Law: Theory, Practice and Criticism*. University of Chicago Law School: 139-168.

Onderzoeksresultaten

Operationalisering: de Tools in de Toolbox

- Literatuurscan: "scan" uw literatuur selectie door te kijken naar de (sociale, disciplinaire) achtergronden van de auteurs. Welke relevante perspectieven ontbreken wellicht? En waar kunt u deze 'ontbrekende' literatuur vinden die uw cursus kan verrijken?
- Kritisch lezen: hoe kunnen studenten leren om de auteurs die zij lezen te situeren in relatie tot hun werk: hoe zou hun (sociale, disciplinaire) achtergrond van invloed kunnen zijn op hun denken en schrijven?
- Kritische zelfpositionering: oefeningen voor zelfreflectie en om uw eigen en uw studenten ervaringen en achtergronden te situeren in relatie tot het doen van onderzoek en veldwerk: "Hoe vormen je ervaringen wat je weet/kan weten over de wereld?"
- Dialogen in het onderwijs: startpunten om racisme, seksisme, en andere – ismes te bespreken, en tips voor het gebruik van inclusieve taal.

- Suggesties voor verdere informatie over de onderwerpen van de tools.

U kunt alle tools in het Nederlands en Engels hier vinden: <https://cat-database.sites.uu.nl/toolboxdiversity>

Noot over het gebruik van de Toolbox: We hebben de tools ontwikkeld zodat zij complementair aan elkaar gebruikt worden, maar u hoeft niet per se elke tool te gebruiken. Het is mogelijk om bepaalde tools te selecteren voor afzonderlijk gebruik, of zelfs bepaalde oefeningen uit de tools welke relevant zijn voor uw werk.

We nodigen u ook uit om eigen oefeningen geïnspireerd door deze Toolbox te ontwikkelen, welke passen bij uw educatieve doelen.

